ΜΑΝΤΖΟΥΝΙΑ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΣΑΤΙΡΑΣ

Πηγή: ΝΕΟΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ **Σελ.:** 29 **Ημερομηνία έκδοσης:** 27-05-2022

Αρθρογράφος: **Επιφάνεια:** 1035.32 cm² **Κυκλοφορία:** 0

Θέματα: ΜΟΤΙΒΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ

ΣΥΝΟΜΙΛΩΝΤΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΣΠΥΡΟ ΜΠΟΥΣΙΑ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΤΟΥ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ «ΑΡΩΜΑ ΑΠΟ ΡΙΓΑΝΗ»

ΜΑΝΤΖΟΥΝΙΑ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΣΑΤΙΡΑΣ

Συνέντευξη στον:
Μιχάλη Παπαγεωργίου

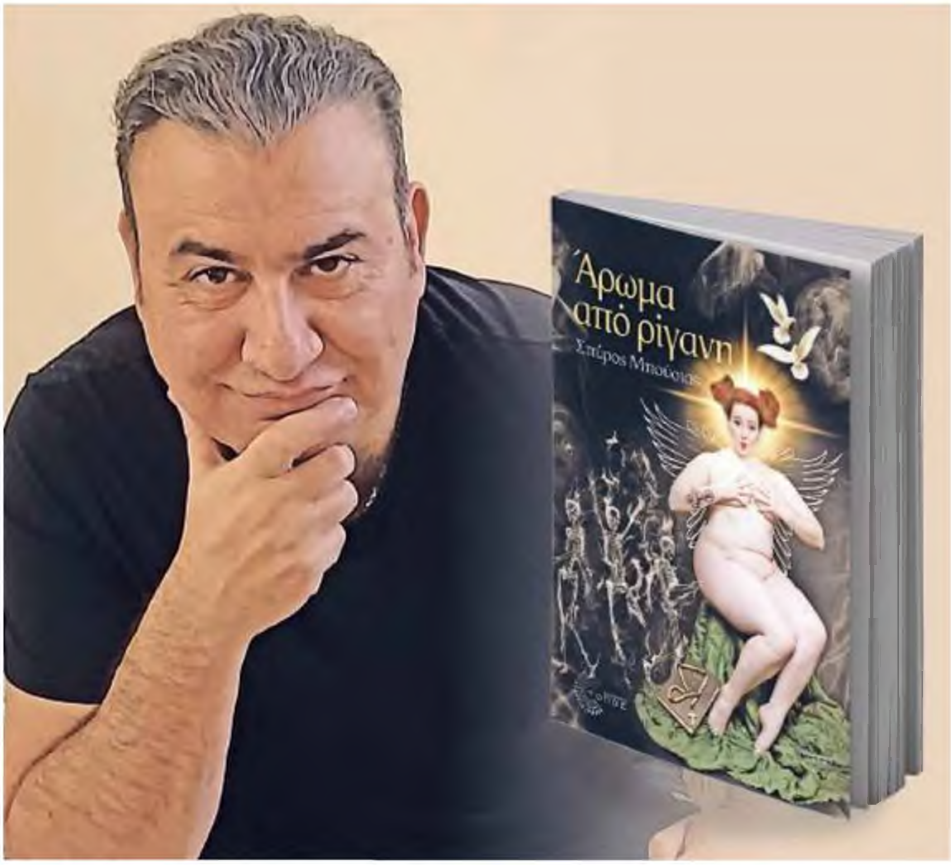

Η νεοελληνική λογοτεχνία τα έχει τα θεματάκια της με τη σάτιρα και το χιούμορ. Μπερδεύοντας το feel good με το χαχανητό, το χαμόγελο για να σκάσει θέλει απειλή οδοντιατρικού τροχού. Στο βιβλίο « Άρωμα από ρίγανη» του Σπύρου Μπούσια που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Τόπος» απολαμβάνουμε χαρμάνι μαγικού ρεαλισμού, συγκίνησης και σάτιρας. «Ο Θεόφιλος Αλετράς έχει πάθος με τα γράμματα. Όμως ο πατέρας του και η θεοσεβούμενη μητέρα του έχουν άλλα σχέδια, κι έτσι αναγκάζεται να αναλάβει στα δεκαπέντε του τη Μαντζουράνα, το οικογενειακό μαγαζί με τα βότανα.
Μετά τον μυστηριώδη θάνατο του πατέρα του, στη ζωή του εισβάλλει η πληθωρική Πανωραία, την οποία και παντρεύεται. Η τελευταία επιβιώνει από την εχθρότητα της πεθεράς της, αλλά την αγάπη της στον Θεόφιλο σταδιακά υποκαθιστά μια μανιώδης στροφή στη θρησκεία. Υπό την επήρειά της η Πανωραία, και με τη σιωπηλή συναίνεση του άντρα της, αρχίζει να συμπεριφέρεται παράξενα. Παράλληλα ο Θεόφιλος αφοσιώνεται στον μεγάλο του γιο Αδάμ. Τον ωθεί να μορφωθεί, κατά το στερεότυπο των γονέων που θέλουν για τα παιδιά τους ό,τι στέρησε η ζωή από τους ίδιους. Ώσπου μια μέρα ο Αδάμ καλείται να μεταβεί στο εμπόλεμο Αφγανιστάν...»
Ο Σπύρος Μπούσιας με ενημέρωσε πως το γενεαλογικό του δέντρο έχει ρίζες από Πάτρα και γω του ζήτησα αλχημείες για πρωτόλεια.

Το βιβλίο σας ήρθε σαν σανίδα σωτηρίας σε μια άκρως επώδυνη περίοδο και μου χάρισε γέλιο που το είχα ανάγκη, όπως και άλλοι αναγνώστες ελπίζω. Γιατί λείπει η καυστική σάτιρα από τη λογοτεχνία σήμερα; Γιατί δεν (χαμο)γελάμε διαβάζοντας;
Η σάτιρα προβληματίζει, αναστατώνει, στηλιτεύει, ταράζει, γκρεμίζει, αναγεννά και δημιουργεί νέα δεδομένα. Δημιουργεί όμως και χαμόγελα, ίσως και ένα δυνατό γέλιο εμποτισμένο από μια σιωπηλή συμφωνία σε αυτά που το προκαλούν, αλλά παράλληλα και μια αποστροφή στην υποψία ότι εάν γίνουν συνειδησιακά αποδεκτά θα πρέπει να αλλάξει και η ρότα μας, με ό,τι συνεπάγεται αυτό. Εδώ υπάρχει η φοβία από πολλούς ότι θα μολυνθούν εάν διαβάσουν κάτι που δεν τους αντιπροσωπεύει. Θα σας αναφέρω ενδεικτικά το εξής: Ένας πολύ δικός μου άνθρωπος, η θεία μου η Μαρκέλλα, δεν ολοκλήρωσε το βιβλίο διότι ένιωσε μεν ότι η σάτιρα του αναδείκνυε την πραγματικότητα, από την άλλη όμως την τάραζε. Όταν έφτασε διαβάζοντας στη δημιουργία της οικιακής εκκλησίας από την Πανωραία την έπιασε ταχυπαλμία. Πρέπει να σας ομολογήσω ότι ακόμη η πίεσή της δεν έχει ρυθμιστεί και ως αγωγή ορίστηκε η απαγόρευση οποιαδήποτε επαφής με το βιβλίο...

Μπλέκετε στο χαρμάνι σας βασκανίες, μαντζούνια, θρησκείες, εκκλησίες οικιακές και βλασφημίες. Πόσο ερεθιστικό ήταν να «περιπαίξετε» το θρησκευτικό αίσθημα; Αισθανθήκατε πως περάσατε τα όρια ή μπορούσατε και άλλο;
Η αλήθεια είναι ότι προσπάθησα να μην ξεπεράσω τα όρια, που έθεσα όμως εγώ, χωρίς να σημαίνει ότι αυτά ήταν αντικειμενικά και κοινωνικά αποδεκτά. Σίγουρα υπάρχει κάτι περισσότερο και ειλικρινά συμπίεσα την φαντασία μου, ώστε να περιοριστώ σε αυτό που αποτυπώθηκε. Όλη αυτή η μίξη πάντως από βασκανίες, οικιακές εκκλησίες, μαντζούνια κτλ δημιουργούν για πολλούς έναν γαλατικό, δυναμωτικό «μαγικό ζωμό» που δρα εθιστικά ίσως και ηδονικά στις θρησκόληπτες συνειδήσεις και δραστηριότητες. Για μένα η αποκάλυψη αυτών των καταστάσεων αποτελεί πρόκληση που πράγματι ερεθίζει ηδονικά την πένα μου στην περιγραφή τους.

Το ότι φέρνετε τα πάνω –κάτω στη ροή του βιβλίου καταλήγοντας στο «κουκούτσι» του, «συγκινώντας» αφόρητα με τη σχέση πατέρα-γιού σας το «δίνω» ως credit. Κατά πόσο μπορεί η αγάπη να νικήσει τον κανιβαλισμό της ζωής; Κάνουμε ηρωικές νίκες ενώ βράζουμε στο καζάνι;
Είναι ηρωική και γενναία αυτή η αγάπη που σαν έννοια μπορεί να υπάρξει σε κάθε μορφή ανάμεσα στους ανθρώπους και να αποτελέσει τον τρόπο εκμηδενισμού όλων των εμποδίων που χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη εποχή και εστιάζονται στη βία, τον ρατσισμό, την ομοφοβία και γενικά στην ανθρώπινη απαξίωση. Η λέξη «καζάνι» πάντως μου δημιουργεί μια εικόνα κανίβαλων οι οποίοι χορεύουν γύρω του και μέσα του βρισκόμαστε όλοι μας, όπου για να επιβιώσουμε δημιουργούμε μεταξύ μας δυνατούς συναισθηματικούς δεσμούς.

Από το Αφγανιστάν του βιβλίου, στην Ουκρανία του σήμερα αλλάζει κάτι την αδυσώπητη και σκληρή πολεμική πραγματικότητα; Πού είναι ο μαγικός ρεαλισμός όταν τον χρειάζεσαι;
Ο ορισμός του πολέμου είναι πάντα ο ίδιος χωρίς να περιορίζεται η φρίκη που τον διακρίνει αναλογικά με την περιοχή που διαδραματίζεται. Πάντα θα υπάρχουν ανθρώπινες δομές, συναισθηματικές οντότητες, προσωπικότητες, χαρακτήρες που σβήνουν και εξαϋλώνονται κυριολεκτικά από το πάτημα ενός κουμπιού. Μακάρι η φρικιαστική πολεμική πραγματικότητα να αποτελούσε μόνο το φανταστικό μέρος ενός μαγικού ρεαλισμού, αλλά αυτό ξέρουμε ότι δεν συμβαίνει. Ούτε ο ήρωας του βιβλίου όμως το γνώριζε μέχρι που το έζησε και τελικώς το αποδέχθηκε για να επιβιώσει στην εμπόλεμη ζώνη του Αφγανιστάν. Μήπως τελικά προσπαθεί να περάσει το μήνυμα ότι πρέπει να τον μιμηθούμε;

Ρίγανη και ξερά σύκα. Ποιες είναι οι δικές σας μυρωδιές-επιρροές από τη λογοτεχνική σας κουζίνα; Ταινίες, γεγονότα, μουσικές... Το αλμανάκ του βιβλίου σας, τι περιλαμβάνει;
Το « Άρωμα από ρίγανη» γράφονταν ανασύροντας διάφορες μυρωδιές από τα παιδικά μου χρόνια. Οι καλοκαιρινές διακοπές στο χωριό με απλωμένη τη ρίγανη, τα χαμομήλια και τα σύκα στον ήλιο συνέθεταν πάντα ένα αρωματισμένο περιβάλλον, άσχετο με τις όποιες σκέψεις μου, καθοριστικό όμως μετέπειτα στην μεταφορά τους στο χαρτί, αφού για να ξεδιπλωθούν, μού επέβαλαν να τις συνοδεύσω από τις ίδιες μυρωδιές. Μια από τις σημαντικότερες πηγές έμπνευσης ήταν η ταινία «Το δέντρο που πληγώναμε» (1986) του Δήμου Αβδελιώδη, που αναφέρεται στις καλοκαιρινές διακοπές δυο παιδιών στη Χίο. Μέσα σε όλα αυτά και χωρίς κάποια σειρά σίγουρα άσκησαν σημαντική επιρροή επάνω μου ο Καζαντζάκης, ο Ξανθούλης, ο Νίτσε, ο Ιρβιν Γιάλομ, η ανάγνωση βίων Αγίων και η επαφή τους με Αγίες άλλων χωρών, του εξωτερικού εννοώ, η ανάγνωση του βιβλίου του ιερομόναχου Ανδρόφιλου «Τα οφέλη της προσευχής στα τέσσερα» (τόμος 1&2) και τέλος θα ήταν παράλειψή μου να μην αναφερθώ τουλάχιστον στους Μάρκες και Ιζαμπέλ Αλιέντε που είναι και οι αγαπημένοι μου...